

గోరంత దీపాలు

చదవండి - ఆలోచించి చెప్పండి.

బిడ్డ ఆకలి అమ్మకి తెలుస్తుంది. ఈ తల్లలకు తమ ఆకలికాదు, అనాథల క్షుద్ధాధా తెలుసు. ఇంత తెలిసిన వీరంతా గొప్ప స్థితిమంతులే కాదు. అలాంటప్పుడు లేనివారికి గుప్పెడు మెతుకులు పంచేదెలా? ఆలోచించగా ఆలోచించగా దారి దొరికింది. రోజూ పిడికెడు గింజలు దాచాలన్న ఊహ కలిగింది. పిడికిలి బిగిస్తే ఉద్యమం అవుతున్నది. ఆ ఊళ్లో జనం పిడికిలి తెరిచారు. తమ దగ్గరున్న గింజల నుంచి ప్రతిరోజూ పిడికెడు పంచడం నేర్చారు. ఇవ్వడం సాయం. పంచడం మానవత్వం. సాటి మనుషుల ఆకలి తీర్చడం దైవత్వం.

ప్రశ్నలు

1. ఈ పేరాద్వారా మీరేం తెలుసుకున్నారు?
2. మానవత్వంతో చేసే పనులు ఏవి?
3. సహాయపడే గుణం, మానవత్వం కలిగిన వారి వల్ల సమాజానికి కలిగే మేలు ఏమిటి?
4. మీరు ఇతరులకు ఎప్పుడైనా సాయం చేశారా? ఎప్పుడు? ఎందుకు?

పాఠ్యాంశ ఉద్దేశం / నేపథ్యం

సమాజంలో ఎంతోమంది అనాథ బాలలను మనం చూస్తూ ఉంటాం. ఇటువంటి పిల్లలు కనీస అవసరాలైన తిండి, బట్ట, చదువు మొదలైన వాటికి నోచుకోకుండా ఉంటారు. అనాథబాలలను చేరదీసి వారి ఆకలి తీర్చి విద్యాబుద్ధులు చెప్పిస్తే వీరు కూడా మట్టిలో మాణిక్యాలాగా వెలుగొందుతారు. సమాజానికి సేవచేసే గొప్ప మనసున్న వ్యక్తులు, తమ ఆస్తిపాస్తులతో సంబంధం లేకుండా అనాథలను చేరదీసి చదివించేవారు కూడా ఎంతోమంది ఉన్నారు. అటువంటి ఒక వ్యక్తి చేసిన పనే ఈ కథ.

రైలు ప్రయాణంలో తటస్థపడిన ఓ బాలుణ్ణి చేరదీసి విద్యాబుద్ధులు చెప్పిస్తే, ఎదిగిన ఆ వ్యక్తి చూపే కృతజ్ఞతాభావం, వాళ్ళ మధ్య ఉండే మానవసంబంధాలను తెలియజెప్పడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

పాఠ్యభాగ వివరాలు

ఈ పాఠ్య భాగం కథాప్రక్రియకు చెందింది. ఇది మానవ సంబంధాలు, సామాజిక సేవ ఇతి వృత్తంతో కళ్ళకు కట్టినట్లుగా మనోభావాలను పలికించేలా ఉంటుంది. ఈ పాఠం పులికంటివారి 'కథా వాహిని' లోనిది.

ప్రవేశిక

"ప్రయత్నించి ఫలితాన్ని సాధించడంలో కొందరికి ఆనందం. అసలు ప్రయత్నాల ప్రమేయమే లేకుండా జీవితాన్ని కొనసాగించాలన్నది కొందరికోరిక. నా జీవితమంతా ఇలాంటి ప్రయత్నాలతోనే కొనసాగుతూఉంది. అందుకే ఆ కుర్రవాడి బతుకుమీద కూడా ఓ ప్రయత్నం చేయాలని సంకల్పించాను. అంటూ కాసేపు ఆగారు. ఆ కుర్రవాణ్ణి పరీక్షించడానికి నా ప్రయత్నంగా నేను జారవిడిచిన కాగితమది. ఇంతకూ ఆ కుర్రవాడు ఎవరు? ఆయన ఎవరు? ఆయన చేసిన ప్రయత్నమేమిటి? ఈ పాఠం చదివి తెలుసుకోండి.

ఇవి చేయండి

I. అవగాహన - ప్రతిస్పందన

1. "గోరంత దీపాలు" అనే శీర్షిక ఈ పాఠానికి తగిన విధంగా ఉందా? ఎందుకు? సకారణంగా చర్చించండి.
2. పాఠం చదవండి. 'వేపచెట్టు' గురించి వివరించిన, వర్ణించిన వాక్యాలు ఏమేమి ఉన్నాయి? వాటిని గుర్తించి చదవండి.
3. పాఠంలోని కింది పేరాలు చదవండి. ఆ పేరాలలో వేటి గురించి వివరించారో తెల్పండి, ఆ పేరాల్లోని వివరణ / వర్ణనకు సంబంధించిన కీలక పదాలను రాయండి.

పేరా	దేని గురించి వివరణ / వర్ణన ఉంది	వివరణ / వర్ణనకు చెందిన కీలక పదాలు
ఆయన నిమీలిత		
..... మూగబోయారు.		
దాదాపు రెండు మూడు		
వరవశంతో పాడుతున్నారు.		
ఆ నగరంలో అతడు		
తేలిపోతుంటారు.		
రౌత్రి ఏడు గంటల		
కనుల పండువుగా ఉంటుంది.		
పడమటి కొండ కోన కొమ్మ		
..... వింటున్నాను.		

4. కింది వాక్యాలు చదవండి. ఎవరు, ఎవరితో, ఏ సందర్భంలో అన్నారు?
- అ) అవును బాబూ! నిజంగా అతడు అదృష్టవంతుడే!
- ఆ) “పెట్టమన్నచోటంతా కండ్లు మూసుకొని సంతకాలు పెడుతున్నాను. అనాథలయిన పిల్లలు, వాళ్ళ అధోగతికి దారితీస్తే పుట్టగతులుండవు” ఇది మాత్రం మనసులో పెట్టుకోండి!”
- ఇ) “అదృష్టవంతుడికి కన్నీటితో అభిషేకం జరుగున్నప్పుడు!”
- ఈ) మీరెక్కడున్నా, నేనెక్కడున్నా తమ పాదాలకు ప్రణమిల్లే అవకాశాన్ని మహా అదృష్టంగా భావిస్తాను.
- ఉ) అవి గోరంత దీపాలే కావచ్చు. ఏనాటికో ఒక నాటికి అవి కొండంత వెలుగునిస్తాయి.

5. పేరా చదివి, ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

బతకడానికి ఉద్యోగం వెతుక్కుంటారు కొందరు. జీవితానికి అర్థం వెతుక్కుంటారు మరికొందరు... లక్ష్యాకాంతం రెండో కోవకు చెందుతారు. ఒక బిడ్డ కన్నీరు తుడవడమే భాగ్యం. ఒక బిడ్డకు తల్లి కావడం ఇంకా భాగ్యం. అలాంటిది లక్ష్యాకాంతం అరవై ఎనిమిది మంది అనాథలకు అమ్మలా మారారు. వాళ్ళకు కంటిపాప అయ్యారు. పైపైన చేస్తే ఉద్యోగం అవుతుంది. హృదయంలో నుంచి చేస్తే మానవత్వం అవుతుంది. లక్ష్యాకాంతం మానవీయ మూర్తి. వీధి బాలలుగా ముద్రపడిన అనాథలకు విశాఖ వాకిట నేడొక అమ్మతహస్తం దొరికింది కన్నతల్లి ఒడి దక్కినట్టయింది. వీళ్ళ జీవితాలకు అండగా నేనుంటానంటూ పోడూరి లక్ష్యాకాంతం ముందుకు వచ్చింది. మాటలు కాదు - గత పదేళ్ళుగా ఆప్యాయతానురాగాలను చేతల్లో చూపుతోంది. అరవై ఎనిమిది మంది వీధి బాలల (స్ట్రీట్ చిల్డ్రన్)కు అమ్మగా అవతరించింది. కన్నబిడ్డల కంటే వీధిబాలలనే ఎక్కువగా చూసుకుంది.

ప్రశ్నలు :

- అ) పై పేరా దేని గురించి తెలియజేస్తుంది?
- ఆ) పై పేరాలోని కీలకపదాలను ఏరి రాయండి.
- ఇ) ‘అమ్మతహస్తం’ అనే పదానికి అర్థమేమిటి?
6. పాఠం ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.
- అ) రచయిత ఈ కథానిక ప్రారంభంలో వేటిని గురించి, ఏమని వర్ణించాడు?
- ఆ) వృద్ధుడి వద్దకు వచ్చిన ‘కుర్రాడు ప్రవర్తించిన తీరు ఎలా ఉంది? రచయిత అతడి ప్రవర్తనను ఏ ఏ వాక్యాలతో వివరించాడు?
- ఇ) విద్యానగరం ఒక విద్యాలయం కదా! దాని ఆవరణ, వాతావరణం ఎలా ఉంది?
- ఈ) వృద్ధుడు చేస్తున్న సేవార్థకమం గురించి లోకం ఏమనుకునేది? దానికి వృద్ధుడి ప్రతిస్పందన ఎలా ఉంది?
- ఉ) వారపత్రికలో చదివిన కథ ఏమిటి?
- ఊ) రైలు పెట్టెలో ఊడుస్తున్న బాలుడి గురించి వృద్ధుడు ఏం చేశాడు?

II. వ్యక్తికరణ - సృజనాత్మకత

1. కింది ప్రశ్నలకు ఆలోచించి ఐదేసి వాక్యాలలో జవాబులు రాయండి.
- అ) “గోరంత దీపం” కథానిక ద్వారా మీరు గ్రహించిన ముఖ్యమైన ఐదు విషయాలు రాయండి.
- ఆ) “ఆ కుర్రవాడి బతుకుమీద కూడా ఓ ప్రయత్నం చేయాలని సంకల్పించాను.” అన్న వృద్ధుడు ఏం ప్రయత్నం చేశాడు? దాని ఫలితం ఎలా ఉంది?
- ఇ) “బాబూ! ఈ వయస్సులో చదువుకొంటే, ఆ వయస్సులో సంపాదించుకోవచ్చు” ఈ వాక్యం గురించి మీ అభిప్రాయాల్ని రాయండి.
- ఈ) ఒంటరిగా ఉన్నప్పుడు పుస్తకాలే మన నేస్తాలు” అనే వాక్యంతో మీరు ఏకీభవిస్తారా? ఎందుకు?

2. కింది ప్రశ్నలకు పదేసి వాక్యాలలో జవాబులు రాయండి.

- అ) కథానికలోని వృద్ధుని పాత్ర స్వభావాన్ని, గొప్పదనాన్ని సొంతమాటల్లో రాయండి.
- ఆ) వృద్ధుడు, ప్రయోజకుడైన యువకుని మధ్య ఉన్న సంబంధం ఎలాంటిది? వారి మధ్య ఉన్న సంబంధాన్ని, అనురాగాన్ని మీ సొంత మాటల్లో వివరించండి.

3. కింది అంశాల గురించి సృజనాత్మకంగా / ప్రశంసిస్తూ రాయండి.

- అ) ‘విద్యాలయం’ ఆవరణ ఎలా ఉందో పాఠంలో వర్ణించిన విధానం చదివారు కదా! దీని ఆధారంగా మీరు మీ పాఠశాల గురించి లేదా ఒక పర్యాటక క్షేత్రాన్ని గురించి వర్ణించి రాయండి.
- ఆ) పాఠంలో “దాదాపు రెండు మూడు..... పరవశంతో పాడుతున్నారు” పేరా చదవండి. దీనికి సంబంధించిన చిత్రం గీయండి. రంగులు వేయండి. కవిత రాయండి.
- ఇ) వృద్ధుడి రైలు ప్రయాణంలోని వారపత్రిక పఠనం విషయం ఆధారంగా వృద్ధుడు, పెద్దమనిషి మధ్య హాస్య సంభాషణ రాయండి.

III. భాషాంశాలు

పదజాలం :

1. ఈ కింద ఇచ్చిన రెండేసి పదాలు కలిపి సొంత వాక్యాలు రాయండి.
- అ) వినయం - విధేయత

- అ) రాజు - మకుటం
 బ) ప్రదేశం - ప్రశాంతత
 ఈ) గుడిసె - దీపం
 ఉ) ప్రయాణం - సౌకర్యం

2. కింది వాక్యాలలో గీతగీసిన పదాలకు అర్థాలు రాయండి.
 ఉదా|| సంజవెలుగు లో తటాకంలోని నీరు కొత్తఅందం సంతరించుకుంది.
 సంజవెలుగు = సంధ్యా సమయంలో వెలువడే కాంతి.
 అ) నా వుట్టిన రోజున మా నాన్నగారి ఆశీర్వాదం తీసుకున్నాను.
 ఆ) రాజు ప్రకృతి అందాల్ని తదేకంగా చూస్తూ నిలబడ్డాడు.
 బ) శివ పుస్తకాలతో కాలక్షేపం చేస్తూ ఉంటాడు.
 ఈ) రాణి ముఖం నిండా పసుపు పులుము కుంది.
 ఉ) లత పాఠాన్ని చక్కగా ఆకళింపు చేసుకుంది.

3. ఈ కింది వాటిని చదవండి. వాటికి సంబంధించిన పదాన్ని రాయండి.
 అ) హాస్య సంఘటన చూసినప్పుడు ..... వస్తుంది.
 ఆ) చదువు వల్ల ..... వస్తుంది.
 బ) బాధ వల్ల ..... వస్తుంది.
 ఈ) శ్రమ వల్ల ..... వస్తుంది.
 ఉ) వ్యాయామం వల్ల ..... వస్తుంది.

4. అనాధలను చేరదీసే సంస్థలను అనాధ శరణాలయాలు అంటారు కదా! ఇలాంటివే మరికొన్ని ఉన్నాయి. కింద ఇచ్చిన సమాచారం ఆధారంగా వాటిని రాయండి.
 అ) పక్షులను రక్షించే సంస్థ : .....
 ఆ) జంతువులను రక్షించే సంస్థ : .....
 బ) వృద్ధులను చేరదీసే సంస్థ : .....
 ఈ) మనోవైకల్యం గల వాళ్ళు చేయూతనిచ్చే సంస్థ : .....
 ఉ) కుప్పరోగుల పునరావాసకేంద్రం : .....

వ్యాకరణాంశాలు

1. కింది పదాల్లోని పుంస్వాదేశసంధి, టుగాగమ సంధి, అత్యసంధి, ద్విరుక్టకార సంధుల పదాలను గుర్తించి విడదీసి సూత్రాలను రాయండి.

సరసంపుమాట, కట్టెదుట, చింతాకు, తూగుటుయ్యేల, నట్టడవి,
 ముద్దుటుంగరము, మధురంపుకావ్యం, పల్లెటూరు, రామయ్య

శ్చుత్వసంధి

2. కింది ఉదాహరణలను పరిశీలించండి.

- అ) నిస్ + చింత - నిశ్చింత
 సత్ + ఛాత్రుడు - సచ్చాత్రుడు
 శరత్ + చంద్రికలు - శరచ్చంద్రికలు
 జగత్ + జనని - జగజ్జనని
 శారిన్ + జయః - శారిజ్జయః

సకార త వర్ణం	శకార చ వర్ణం
స	శ
త	చ
ధ	ఛ
ద	జ
ధ	ఞ
ద	జ్

పై పదాల్లో 'స'కార 'త' వర్ణలు పూర్వవేదాంతంగా ఉన్నాయి. 'శ'కార, 'చ'వర్ణ (చ ఛ జ ఞ ణ)లు పరమైనాయి. అలా ఐనప్పుడు మళ్ళీ 'శ'కార 'చ' వర్ణాలే వచ్చాయి.

అంటే - ని + చి - శ్చి;   త్ + చా - చ్చా;   త్ + చ - చ్చ;
 త్ + జ - జ్జ;   ని + జ - జ్జ;

ఇలా 'స'కార 'త' వర్ణ (త ధ ద ధ న) లకు వరుసగా 'శ' కార, 'చ' వర్ణ (చ ఛ జ ఞ ణ)లు పరమైతే 'శ' కార 'చ' వర్ణలే ఆదేశమౌతాయి.

ని + చ - శ్చ   త్ + చ - చ్చ   ద్ + చ - చ్చ
 ని + జ - జ్జ   త్ + జ - జ్జ   ద్ + జ - జ్జ
 ని + చ - శ్చ   ని + చ - శ్చ
 ని + జ - జ్జ   ని + జ - జ్జ

ఇలా పైన చెప్పిన ఏ అక్షరానికైనా ఆదేశం చెల్లుతుంది.
కింది సంధులు విడదీయండి. సూత్రంతో సరిచూడండి.

1. సజ్జనుడు
2. సచ్చరిత్రము.

భాషాకార్యకలాపాలు / ప్రాజెక్టు పని

మీ పాఠశాల గ్రంథాలయంలోని ఏదైనా కథల వుస్తకం నుండి గాని లేదా ఏవైనా పత్రిక నుండి గాని సామాజిక సేవ, మానవసంబంధాలు, గురుశిష్యసంబంధం మొదలైన విషయాలకు సంబంధించిన మంచి కథను చదివి ఎంపిక చేయండి. దాన్ని రాసి ప్రదర్శించండి. అది మీకు ఎందుకు నచ్చిందో, దాంట్లోని గొప్పతనమేమిటో నివేదిక రాయండి.

* * *

www.sakshieducation.com